

# bibliotek

## Upptäck Digiteket!

SID 8

## Skönlitteratur stärker empatin

SID 25

Monica Borg-Sunabacka:  
”Det finns alltid barn  
som är intresserade av  
Finlands krig”

SID 14



# Innehåll 2/2023



## Finlands svenska biblioteksdagar:

Rekordmånga deltog i digert program.....	4
Upptäck Digiteknet! .....	8
Expertnätverket för högskolebibliotek träffades på biblioteksdagarna.....	9
På kaffe med kommundirektören .....	10
Kolumnen: Kulturupplevelser ger fler friska levnadsår och stöd vid livets vändpunkter.....	12
Medlemmen: Helena Backman-Karvonen.....	13
Monica Borg-Sunabacka: "Det finns alltid barn som är intresserade av Finlands krig" .....	14
Orientera dig bland åboländska författar- skap med Litteraturstigen .....	16
Notiser .....	17
FSBF genom mina år.....	18
Historisk tillbakablick med föreningens tidigare ordföranden.....	22
Skönlitteratur stärker empatin.....	25
Bokrecensioner .....	26
Nykomlingen: André La Face .....	28
Notiser.....	29
Nya styrelsemedlemmar.....	30

## FINLANDS SVENSKA BIBLIOTEKSDAGAR 2023

Konferensen i Vasa lockade rekordmånga deltagare. I detta nummer har vi sammanfattat en del av programmet och bjuder på ett bildrikt reportage.



ÅBOLÄNDSKA FÖRFATTARE PÅ  
LITTERATURSTIGEN



HISTORISK TILLBAKABLICK:  
FSBF GENOM MINA ÅR



MEDLEMMEN: HELENA  
BACKMAN-KARVONEN

13



SKÖNLITTERATUR I  
VETENSKAPSSAMLINGEN

25



SKRIVANDE BIBLIOTEKARIER:  
MONICA BORG-SUNABACKA

14

# Gemenskap, deltagande och inflytande

**SKRIVANDE STUND** befinner jag mig i Rotterdam, där jag deltar i den internationella IFLA WLIC-konferensen. Det är en konferens som samlar biblioteksprofessionella från alla hörn av världen och ger oss möjlighet att delta i en internationell gemenskap.

IFLA är en organisation som för bibliotekens talan och som arbetar för att främja bibliotekstjänster globalt. Under den senaste tiden har IFLA kritiserats för bristande demokrati och öppenhet. Jag deltog tillsammans med ordföranden från andra nordiska biblioteksföreningar i en paneldebatt vars tema kretsade kring dessa ämnen. Panelen diskuterade bland annat IFLA:s beslut att ordna nästa års konferens i Dubai. De flesta medlemmarna i IFLA har motsatt sig detta beslut, bland annat för att man anser att konferensen inte ska hållas i ett land som utövar censur på konferensprogrammet. Mer om detta kan du läsa på vår webbplats och i nästa nummer av Bibban.

På IFLA-konferensens öppningsceremoni konstaterade prinsessan Laurentien av Nederländerna att biblioteken är motpoler till ensamhet. Det samma kan man också säga om vår förening som i år firar 85 år av biblioteksgemenskap. Här i Bibban kan du läsa om våra jubileumsbiblioteks dagar, som lockade ett rekordantal deltagare. Vi var över hundra personer som samlades i Vasa för att träffas, nätverka och höra på intressanta presentationer om allt från AI till kognitiv ergonomi. För första gången i föreningens historia erbjöds parallellsessioner för personal vid de vetenskapliga biblioteken. I år hade vi deltagare också

från Sverige och vi fick höra en inspirerande presentation om Digiteket, som du kan läsa mer om i detta nummer.

I det aktuella numret av Bibban presenterar vi även våra nya styrelsemedlemmar, samt en nykomling i biblioteksbranschen och vår långvariga styrelsemedlem Gun Vestman blickar tillbaka på höjdpunkterna under sin tid i föreningen. Du får även ta del av en artikel om hur biblioteken i Sjundeå och Ingå främjar invånarnas deltagande och inflytande.

Jag önskar alla läsare en trevlig höst och hoppas att ni genom detta nummer av Bibban tar del av vår biblioteks- och föreningsgemenskap!



**Anna-Maria Malm**  
FSBF:s ordförande

## Bibban

är Finlands svenska biblioteksförnings medlemstidning, som utkommer tre gånger om året. En webbversion av tidningen publiceras på [www.fsbf.fi](http://www.fsbf.fi) där också tidigare nummer finns att läsa. Kontaktuppgifter till styrelsemedlemmarna finns på sidan 31.

ISSN (tryckta upplagan): 1459-5044  
ISSN (webbversionen): 1459-5052

## UTGIVARE

Finlands svenska biblioteksförning r.f.

## Ansvarig utgivare

Anna-Maria Malm (ordf.)  
[fsbf@fsbf.fi](mailto:fsbf@fsbf.fi)

## Chefredaktör

Sandra Herrmans  
[bibban@fsbf.fi](mailto:bibban@fsbf.fi)

## REDAKTIONSÅRD

Gun Vestman, Margareta Danielsson, Anna-Maria Malm, Monica Sandström, Lisa Ahlvik, Janne Nyström, Michelle Mattfolk  
**Layout** Heidi Jylhä, Solid Media  
**Tryckeri** Forsberg, Jakobstad

## ANNONSER

Vill du annonsera i Bibban?  
Hör i så fall av dig till [fsbf@fsbf.fi](mailto:fsbf@fsbf.fi).  
Annonspriser:  
Helsida (bakpärm) 350 €  
Helsida (inlaga) 300 €  
Halvsida 200 €, fjärdedelssida 150 €

## MATERIAL

Material som skall publiceras i tidningen levereras enklast per e-post till [fsbf@fsbf.fi](mailto:fsbf@fsbf.fi). Redaktionen förbehåller sig rätten att redigera text och bilder före publikation och ansvarar ej för returnering av inskickat material.

## Medlemsavgift

Ordinarie medlemmar 25 €  
Arbetslösa, pensionärer och föräldralediga 10 €  
OBS! Studerande: Gratis  
Medlemsavgift 25 € för samtliga fr.o.m. 2024.

## Prenumerationsavgift

Inom Finland 35 €  
Utomlands 45 €

## Adressändringar och medlemsärenden

Adressändringar och andra medlemsärenden kan meddelas per e-post till [fsbf@fsbf.fi](mailto:fsbf@fsbf.fi)

## Webbplats [www.fsbf.fi](http://www.fsbf.fi)

**Pärmbild:** Verksamhetskoordinatör Michelle Mattfolk och Anneli Haapaharju välkomnade deltagarna till konferensen med ett glatt humör. Foto: Monica Sandström

# Rekordmånga deltog i digert program

Den 11 – 12 maj arrangerades Finlands svenska biblioteks dagar i Vasa. Temat för dagarna var "Digital nutid via historiens vingslag", en passande rubrik med tanke på att föreningen samtidigt firade 85 år!



Under muntra former diskuterar bibliotekspersonal från bland annat Malax, Pedersöre, Korsholm och Nykarleby kring uppgiften för grupparbetet.



På biblioteken i Larsmo arbetar (fr.v.) Mikaela Riska-Lassila, Gun-Helen Järn och Maj-Ingri Granqvist. Från Larsmo brukar hela personalen delta i biblioteks dagarna eftersom det upplevs som mest givande om alla är med! Maria Ståhl från biblioteken i Pedersöre tycker det är jätteintressant att träffa så många andra från biblioteksbranschen.

**D**Å ANMÄLNINGSTIDEN TILL årets Biblioteks dagar tog slut kunde kansliet räkna till imponerande 103 deltagare, varav de flesta anmält sig till båda dagarna. Men så var också årets program ovanligt innehållsrikt med ett brett spektrum av föreläsare, samt även en festlig jubileumsmiddag.

Då FSBF:s ordförande **Anna-Maria Malm** och viceordförande **Gun Westman** hälsade välkommen var Dramasalen i Vasa stadsbibliotek fylld i princip till sista plats med deltagare från hela Svenskfinland. Det kom såväl deltagare som föreläsare även från Sverige.

Under första dagen medverkade **Karolina Andersdotter**, doktorand i informationsvetenskap vid Åbo Akademi. Karolina talade under den aktuella rubriken: *AI är här! Vad händer i samhället och biblioteken?*

Digiteket presenterade därefter sin verksamhet som handlar om kompetensutveckling för bibliotekspersonal via en öppen digital plattform. Digiteket är verksamt i Sverige med 6424 registrerade användare, men deras utbud är tillgängligt för vem som helst även i Finland.

**Eva Costiander-Huldén** talade kring den digitala revolutionen och bokhistoria, något som gav inblick i Åbo Akademis arkiv och digitaliseringsprocess.



Dramasalen i Vasa stadsbibliotek var fylld i princip till sista plats då föreningens viceordförande Gun Vestman och ordförande Anna-Maria Malm hälsade välkommen. Foton: Monica Sandström

## Digra dagar

Hälsovårdare **Victoria Grönlund** påminde om hur självförvårdad uppmärksamhetsstörning påverkar vår vardag, ibland mer än vi kanske tror.

Under eftermiddagen drog **Päivi Jokitalo** en workshop kring temat *Framtidens anställda på biblioteken i Svenskfinland* för de allmänna bibliotekens personal. Efter detta följde rundvandring i Vasa stadsbibliotek. För personal från högskolebiblioteken ordnades program vid Academill (Åbo Akademi) med **Linda-Marie Evertson** och **Heidi Troberg** som föreläsare.

Andra dagen, fredagen, inleddes med föreningens årsmöte. Sedan fortsatte programmet med intressanta talare, främst kring temat digitalisering och bibliotekens framtid. **Susanne Ahlroth** talade kring frågan om det finns utrymme för böcker och bibliotek i den digitala världen medan Päivi Jokitalo fortsatte på temat i rubriken *Framtidsvisioner i biblioteket*.

**Liza Nordfeldt** från Chalmers bibliotek i Göteborg berättade om arbetet kring deras lärandetorg Kuggen.

»



Kristofer Gren, Stephanie Reinbold, Birgitta Widlund och Maria Nyström-Krantz från Stockholms stadsbibliotek var glada över att de valt att besöka Biblioteksdagarna i Vasa.



Karolina Andersdotter, doktorand i informationsvetenskap vid Åbo Akademi, talade under rubriken: *AI är här! Vad händer i samhället och biblioteken?*

>>



Susanne Holmlund, Heidi Troberg, Hanna Nordberg och Isabel Nygård-Anturaniemi är glada över medverkan i biblioteksdagarna. – Arrangemangen har fungerat väldigt bra, säger Hanna.



Föreningens ordförande Anna-Maria Malm och vice ordförande Gun Vestman skålar tillsammans med delar av styrelsen för den jubilerande föreningen.



Rött eller grönt kort? Vad man valde avgjorde vem som var vinnare och förlorare.

## Nöjda besökare

Bland de mer långväga besökarna fanns **Kristofer Gren**, **Stephanie Reinbold**, **Maria Nyström-Krantz** och **Birgitta Widlund** från Stockholms stadsbibliotek.

– Vår arbetsgivare har uppmuntrat oss att delta i konferenser även utomlands. Det är viktigt med omvärldsbevakning för att få idéer för det framtida biblioteksarbetet, säger Kristofer. De tycker alla att det har varit väldigt givande att besöka Vasa och det innehållsrika programmet under Biblioteksdagarna.

– Vi har lärt oss mycket och blivit påminda om vad vi behöver jobba med för att hålla oss uppdaterade om branschen, säger Kristofer.

Lika positivt inställda till biblioteksdagarna verkar **Susanne Holmlund**, **Heidi Troberg**, **Hanna Nordberg** och **Isabel Nygård-Anturaniemi** vara.

– Efter ett långt uppehåll på grund av covid har det varit väldigt roligt att träffa så många människor igen. Programmet har varit bra då det passat både personal på högskolebibliotek och allmänna bibliotek, säger Isabel.



Ett par av föreningens jubileumssockor stod på spel i frågesporten. Konferencier Lisa Ahlvik.

## Festligt för 85-åring

Då den första intensiva biblioteksdagen övergick i kväll blev det dags att klä om för föreningens 85-årsfest. Det rådde en förväntansfull och högtidlig stämning då festklädda föreningsmedlemmar droppade in till Svenska klubben – Restaurang Bacchus på jubileumsfest. En festlig och högklassig kväll väntade både vad gällde serveringen och programmet.

Styrelsemedlem **Lisa Ahlvik** höll i trådarna och bjöd bland annat in till en spännande och innehållsrik frågesport som involverade alla gäster.

Föreningen firade alltså sitt jubileumsår och biblioteksdagarna i positiv anda. Det finns mycket att se tillbaka på, men framför allt mycket att se fram emot och kämpa vidare för.

**Monica Sandström**



Finlands svenska  
biblioteks dagar  
11–12.5.2023 Vasa



Maria Turtschaninoff gästade Biblioteksdagarnas andra dag och gav besökarna en inblick i arbetet bakom Arvejord, i samtal med Teresa Westmark.

# Upptäck Digiteket!

## Fortbildning inom läsfrämjande, MIK och digital kompetens

I våras besökte **Anna Nyman** och **Maria Lorentzon** från Digitekets redaktion Finlands svenska biblioteksdagar i den vackra staden Vasa. Förutom att ta del av programmet höll vi en presentation om Digiteket och visade upp den nylanserade webbplatsen för föreningens medlemmar.

**D**IGITEKET ÄR EN NATIONELL svensk bibliotekstjänst som riktar sig till medarbetare på folkbibliotek (motsvarande Finlands allmänna bibliotek). Här finns läresurser inom medie- och informationskunnighet (MIK), digital kompetens och från och med i år även läsfrämjande och litteraturförmedlande verksamhet. Digitekets redaktion producerar kurser och artiklar i samarbete med bibliotekspersonal, forskare och andra relevanta aktörer. Plattformen är tänkt att fungera som ett kärn för regionernas fortbildningsinsatser och ge dessa ökad spridning i hela Bibliotekssverige.

Syftet med Digiteket är att öka biblioteksmedarbetarnas kompetens inom nämnda områden och vara en plats där de kan ta del av aktuell forskning, verksamhetsexempel och omvärldsbvakning på ett lättillgängligt och lustfyllt sätt. Även om Digiteket i första hand vänder sig till medarbetare på folkbibliotek inom Sverige finns materialet fritt tillgängligt och är förhoppningsvis aktuellt för bibliotekspersonal även i våra grannländer. På Digiteket finns exempelvis kurser om källkritik och upphovsrätt, inspirationsartiklar om olika metoder för att arbeta litteraturförmedlande utanför biblioteksrummet eller hur biblioteken kan använda sig av spelifiering i sitt läsfrämjande uppdrag.



Anna Nyman och Maria Lorentzon från Digiteket besökte biblioteksdagarna. Foto: Anna-Maria Malm

Digiteket drivs av en redaktion på Malmö stadsbibliotek på uppdrag av Kungliga Biblioteket i samverkan med myndigheten Statens Kulturråd. Plattformen skapades som en del av den nationella satsningen *Digitalt först med användaren i fokus* som pågick mellan 2018–2020. 2022 utökades uppdraget till att även innefatta fortbildning inom läsfrämjande och litteraturförmedling med fokus på barns och ungas läsning som en del i det nationella projektet *Läsfrämjandelyft för folkbibliotek*, som drivs av Statens Kulturråd under 2021–2023.

### Delakultur

Digiteket bygger på och genomsyras av en delakultur – det ska vara lätt att sprida kunskaper och erfarenheter till kollegor i andra kommuner eller regioner. Folkbibliotek oavsett geografisk plats, storlek och resurser står ofta inför samma utmaningar och har samma grundläggande uppdrag. Att skapa en plats för att dela med sig av lärdomar, inspirera och utvecklas tillsammans är både resurseffektivt och skapar en samhörighetskänsla. Delakulturen innebär också att Digitekets resurser



i största möjliga mån är tillgängliga och delbara för så många som möjligt. Majoriteten av materialet på Digi-tekets webbplats har någon form av Creative Commons-licens om inget annat anges.

### Kollegialt lärande och forskningsartiklar

Ett viktigt fokus för projektet *Läsfrämjandelyft för folkbibliotek* är att föra aktuell forskning närmare medarbetarna på folkbibliotek. Från och med i höst kommer det därför löpande att publiceras vetenskapliga artiklar på Digi-tekets. Artiklarna är specialbeställda från flera forskare och lärosäten inom Sverige och lyfter olika perspektiv på läsning, litteratur och biblioteksverksamhet. Ett led i att främja den kollegiala kompetensutvecklingen och för att visa på hur dessa vetenskapliga artiklar kan användas i praktiken finns en *Vägledning för kollegialt lärande* som stöd på Digi-tekets.

### Ta del av Digi-tekets

Vi hoppas att innehållet på Digi-tekets är intressant och givande även för svenskspråkiga biblioteksmedarbetare i Finland. Numera går det att skapa ett konto på webbplatsen, för att spara bokmärken och framsteg i kurser, oavsett land. Vi är intresserade av att ta del av biblioteksutveckling och inspirerande arbete även från våra nordiska grannländer. Ta gärna kontakt med oss!

[www.digitekets.se](http://www.digitekets.se)

**Maria Lorentzon**

## Expertnätverket för högskolebibliotek träffades på biblioteksdagarna

**A**R 2022 STARTADE FSBF upp ett expertnätverk för högskolebibliotek. Efter några online-träffar under året, träffades nätverket första gången fysiskt på Finlands svenska biblioteks dagar 2023.

**Linda-Marie Evertson** från Åbo Akademi talade om ÅAs skrivkällor, under titeln *Keep Calm and skriv!* Under kvällarna kan vem som helst droppa in för att få stöd, eller för att sitta och skriva. Närvarande finns språkcentrets och bibliotekets experter och dessutom bjuds det på kaffe och tilltugg. Kvällarna är väldigt populära bland studenterna.

**Heidi Troberg**, servicechef vid Tritonia/Vasa universitet berättade att både Vasa universitet och VAMK har motsvarande verksamhet, som de kallar för examensverkstäder. Båda erbjuder olika former av stöd för studeranden som skriver på sitt examensarbete, oberoende om stödet de behöver är av mera kreativ eller teknisk natur.

Vasa yrkeshögskola (VAMK) erbjuder sitt stöd i klassrum, Vasa universitet online. Förutom skrivstöd var online-service i olika former något vi diskuterade. Det finns goda och dåliga sidor med det. Medan folk tenderar att koncentrera sig bättre på plats, så finns det ju en fördel med att man kan delta oberoende av var man befinner sig.

**Viveca Rabb**, servicechef vid Åbo Akademi bibliotek, talade också om medborgarforskning. Även här kan man ta nätet till hjälp. Som exempel finns det en mobilapplikation, som känner igen fågelläten – och samtidigt kan forskarna följa med utbredningen av fåglar, då den används.

Mötet var givande och jag ser fram emot att träffa andra representanter för högskolebibliotek i motsvarande evenemang i framtiden!

**Janne Nyström**



**FSBF**

Expertnätverk  
för högskolebibliotek

# På kaffe med kommundirektören

## eller rösta i mjukisvalet i bibliotekets lokaler

Vid biblioteken i Sjundeå och Ingå pågår som bäst ett demokratiprojekt. Bibban ringde upp projektledare **Matilda Almar** för att höra hur projektet framskrider.

**D**ET TVÅSPRÅKIGA PROJEKTET *Deltagande och inflytande i västra Nyland* inleddes i september år 2022, och initierades efter en ökad oro över demokratins utveckling. Arbetet finansieras med statsanslag och projektet har utnyttjat metoderna i Sitras publikation *Hur görs biblioteken till forum för folkstyret? Metoder för biblioteken för att främja demokrati för demokratiarbete på lokal nivå*.

Insatser och evenemang har riktats både till ungdomar och vuxna invånare och beslutsfattare. Man har bland annat ordnat invånarkvällar där både invånare och beslutsfattare deltagit.

I Ingå fick invånarna chansen att träffa kommundirektören under avslappnade former.

– Vi bjöd på kaffe och bulle i bibliotekets lokaler, och det lockade runt 25 invånare och resulterade i en stor gruppdiskussion där invånarna fick möjlighet att ställa frågor direkt till kommundirektören, och få direkta svar, säger **Matilda Almar**.

Med tanke på att projektets arbete har börjat från noll är Almar nöjd med deltagarantalet i de tillställningar som ordnats hittills.

Matilda Almar menar att det varit lite utmanande att få med beslutsfattare och tjänstemän, då de redan

har sina arbetsdagar fyllda med andra arbetsuppgifter.

– En del invånare är vana att rycka kommunrepresentanter i ärmen, och ställa frågor eller komma med önskemål, understryker Almar, men tröskeln är inte låg för alla.

Därmed kan man konstatera att det är viktigt att ordna tillfällen där invånare och beslutsfattare kan mötas, och under hösten kommer fler motsvarande träffar att ordnas med andra tjänstemän.

Valåret har präglats projektets arbete, och i våras ordnades valdebatter i både Sjundeå och Ingå, där representanter från alla riksdagspartier deltog.



Valaffischer och röstsedlar till mjukisvalet i Ingå.



Workshop om ungas delaktighet i Sjundeå.

I samband med riksdagsvalet ordnade man inom ramen för projektet ett mjukisval för unga röstare. Bibliotekens olika mjukisdjur vurmade för olika frågor, till exempel *Idrottsmöjligheter åt alla! Bonden behövs! Håll havet rent!*, och de mjukisdjur som fick mest röster bildade ett mjukisråd. På så sätt har projektet även engagerat de allra yngsta kommuninvånarna.

En satsning på ungdomar har gjorts i samarbete med Kompetenscentret för ungas delaktighet och Stationens barn. I Sjundeå, som fungerat som pilotkommun, är det Matilda Almar som hållit i trådarna för satsningen.

Metoden bygger på en process som genomförs i tre steg.

– Först har det förts diskussioner i skolorna där elever har fått komma med idéer på vad man vill förändra.

I det andra steget har vi hållit en workshop med ungdomar och beslutsfattare där vi försökt hitta modeller för förverkligande och i det tredje steget har beslutsfattarna funderat på hur idéerna kan förverkligas på ett realistiskt sätt.

Almar vill understryka vikten av att gå vidare med de idéer som kommer fram till beslutsfattarna.

– För mig är det viktigt att alla kan få delta och att den feedback man ger inte bara försvinner, utan att man går vidare med den. Om man får en positiv erfarenhet av att delta är det mer sannolikt att man även gör det i fortsättningen.

Ur processen med kompetenscentret väcktes en idé om att beslutsfattare kunde möta kommunens ungdomar i ungdomslokalen Walkers. Konceptet utvecklas nu vidare i samarbete med kompetenscentret och Stationens barn till en modell som även andra kommuner kan utnyttja.

I arbetet med ungdomar är det viktigt att tänka på vilket språk man använder. Matilda Almar har själv fått feedback från yngre att de inte förstår

vad som menas i en del av hennes texter och att till exempel valkompassen blivit obesvarad för att yngre väljare inte förstätt frågorna, så det gäller att förenkla språket så att invånarna förstår vad man talar om, påpekar hon.

Biblioteket har varit involverad i projektet, bland annat som facilitator för projektets arbete, men både biblioteket i Sjundeå och Ingå har knappa resurser.

Projektet pågår till slutet av året, och Almar ser optimistiskt på fortsättningen efter att projektet avslutats.

– Under hösten kommer vi att skapa ett konkret material som biblioteket ska kunna utnyttja i framtiden.

**Sandra Herrmans**



För mig är det viktigt att alla kan få delta och att den feedback man ger inte bara försvinner, utan att man går vidare med den. Om man får en positiv erfarenhet av att delta är det mer sannolikt att man även gör det i fortsättningen

# Kulturupplevelser

## ger fler friska levnadsår och stöd vid livets vändpunkter

**SÅ TOLKAR** Institutet för hälsa och välfärd (THL) sin undersökning Hälsosamma Finland (Terve Suomi), vars resultat publicerades i början av sommaren. Undersökningen ger information om deltagande i kultur enligt kön, ålder, utbildningsgrupp och välfärdsområde samt tillfredsställelsen med kulturutbudet.

Kultur- och bibliotekstjänsterna är en del av den information som THL producerat om hälsa, välfärd och service för vuxna bosatta i Finland. Uppgifterna samlades in 2022–2023 genom enkäter och hälsokontroller i Fastlandsfinland och på Åland.

Enligt undersökningen använder största delen (83 %) av de vuxna som fyllt 20 år kultur- eller bibliotekstjänster minst några gånger per år. Andra kulturtjänster än bibliotekstjänster används av 77 procent. Andelen kvinnor i åldern 20–64 år är så stor som 88 procent. Män använder kulturtjänster i mindre utsträckning, men 78 procent av dem har också använt tjänster under det senaste året.

Låt oss titta närmare på indikatorerna för biblioteksanvändningen. Av alla dem som svarat använder 24 procent (män 17 %, kvinnor 30 %) bibliotekstjänster minst en gång i månaden. I välfärdsområdena i Svenskfinland är andelen 19 procent för Åland, 33 procent för Helsingfors och varierar i övriga områden mellan 21 och 25 procent. De som använder biblioteken mest är kvinnor i åldern 20–64 år i Helsingfors (40,5 %). Den veckovisa användningen var för hela landet 6 procent (män 5 %, kvinnor 8 %).



Även om personer i arbetsför ålder är aktiva kulturanvändare så minskar den andelen för personer i pensionsåldern oberoende av kön och utbildningsnivå. Kulturtjänster, inklusive bibliotekstjänster, används minst några gånger per år av 88 procent av 20–64-åringarna, men av dem som är över 75 år endast av 64 procent. Bland alla dem som använder bibliotekstjänster minst en gång i månaden sjunker andelen från 24 procent till 20 procent i åldern 75+. För kvinnor sjunker den mer (7 %-enheter) än för män (1 %-enhet).

Skillnaderna i kön och utbildningsbakgrund är betydande. Av högt utbildade kvinnor är 48 procent aktiva användare av biblioteks- och kulturtjänster, jämfört med 16 procent av lågt utbildade män.

När man frågade om man var nöjd med ett tillräckligt utbud av kulturtjänster (förutom bibliotek), var 77–79 procent av respondenterna nöjda, för biblio-

tekens del 96–99 procent. Mest nöjda var kvinnor i åldern 20+ (99 %), minst nöjda kvinnor i åldern 75+ (96 %). Det fanns också regionala skillnader i hur nöjd man var med kulturtjänsterna (förutom bibliotek). De största skillnaderna var mellan Helsingfors välfärdsområde (89 %) och Lappland (59 %). För bibliotekstjänsternas del i Svenskfinland var skillnaderna inte stora, varierande mellan 98 procent för Helsingfors och Västra Nyland och 94 procent för Åland.

Enligt Institutet för hälsa och välfärd ökar regelbunden användning av kulturtjänster upplevelserna av delaktighet samt det fysiska och psykiska välbefinnandet och minskar risken för insjuknande. Upplevelsen av bristande delaktighet har ett direkt samband med ensamhet, marginalisering och de utmaningar för psykisk hälsa och säkerhet som dessa medför. Regelbundna kulturella upplevelser ger fler friska levnadsår och stöder vid livets vändpunkter. De här kopplingarna har betydelse också för uppföljningen och utvecklingen av bibliotekstjänsterna, där speciellt skillnaderna i användningen och förhållningen mellan kvinnor och män samt utbildningsnivåer är något att vara särskilt uppmärksam på. Biblioteket ska ju vara till för alla.

Resultaten från undersökningen finns på [www.thl.fi](http://www.thl.fi). Indikatorerna för kultur- och bibliotekstjänsterna finns endast på finska.

**Susanne Ahlroth**

Överinspektör vid Regionförvaltningsverket med de allmänna biblioteken som specialområde ([susanne.ahlroth@avi.fi](mailto:susanne.ahlroth@avi.fi))

Medlemmen

# Helena Backman-Karvonen

vid Borgå stadsbibliotek



## Var jobbar du?

Jag jobbar som bibliotekarie på Borgå stadsbibliotek. Jag började i tiderna som sommarvikarie på 80-talet. Nu har jag jobbat här sedan 1996, så jag börjar höra till inventarierna.

## Hur ser dina arbetsdagar ut?

Oftast jobbar jag en del av dagen i kundtjänsten vid disken. Det jobbet har förändrats väldigt mycket under min tid i branschen. Numera är det mera sällan någon frågar efter litteratur om ett specifikt ämne för studier eller skolarbeten. Däremot borde man alltid ha små tekniska tips för dem som använder våra datorer. När det är lugnare vid disken läser jag urvalslistor med nya böcker. Jag är med i teamet som väljer skönlitteratur, både på svenska, finska och engelska. Jag katalogiserar också svensk och engelsk skönlitteratur. Väldigt mycket håller jag också på med översättningar, allt från längre texter till korta uppdateringar i sociala medier. I Borgå är vi måna om att ha allt på två språk.

## Hur hittade du till branschen?

Både läsning av skönlitteratur och att ta reda på saker som finns dokumenterade i fackböcker intresserade mig. Biblioteket som miljö var också något jag gillade. Att kunna kombinera

skönlitteratur och en plats som samlar information om allt mellan himmel och jord, vad kunde väl vara bättre?!

## Vad är det bästa med att jobba på bibliotek?

Mångsidigheten! Man vet aldrig vilken smula kunskap man kunde ha nytta av för att på bästa sätt kunna betjäna kunderna. Det är viktigt att följa med vad som händer i världen för att veta vad folk frågar om eller refererar till.

## Fem snabba

- Deckare eller **roman**

Roman. Har inte läst många deckare i mina dagar

- **Skönlitteratur** eller facklitteratur  
Skönlitteratur. Givetvis läser jag någon fackbok nu och då, men frågan är ändå hur man ska hinna med fackböcker när det finns så många fina romaner man ännu inte läst?

- **Bokmärke** eller hundöra  
Absolut bokmärke. Man får inte göra hundöron i böcker!

- **Poesi** eller tidskrift

Jag är tyvärr en dålig poesiläsare. Inte läser jag heller speciellt mycket tidskrifter. Dagstidningar läser jag däremot lite väl nitiskt. Om det är någon av de tidningar jag fortfarande prenumererar på i pappersformat jag



**FÖR ATT VARA** en person som just inte läser spänning måste jag passa på att rekommendera **Richard Osmans** serie om Torsdagsmordklubben. Den är samtidigt intelligent och humoristisk och givetvis lite spännande också.

Bibliotekets bokcirkeldeltagare brukar vara ganska kritiska läsare och det är mera sällan som en bok faller i god jord hos hela gruppen. En bok som ändå alla gillade, och jag själv gärna kan rekommendera, är *En gåtfull vänskap* av **Yoko Ogawa**. Den handlar om vänskapen mellan en matematikprofessor med en hjärnskada som gör att hans minne bara räcker 80 minuter åt gången och hans unga hembiträde och hennes son. Boken andas värme, lugn och harmoni.

För mig som via översättningsarbetet och som medlem i arbetsgruppen bakom Kauno-ontologin mycket funderar på betydelsen hos ord är *De förlorade ordens bok* av **Pip Williams** fascinerande. Den är delvis verklighetsbaserad och handlar om hur arbetet med Oxfords engelska ordbok gick till. Vi får se att ord som gäller kvinnors erfarenheter eller ord som bara hör hemma bland de obildade lätt förbises.

inte hunnit läsa, samlas de lätt i fula högar som måste gås igenom innan de kan föras till insamlingen...

- **Läsa i soffan** eller läsa i sängen



Monica Borg-Sunabacka mellan hyllorna vid Stadsbiblioteket i Jakobstad. Foto: Heidi Jylhä

## ”Det finns alltid barn som är intresserade av Finlands krig”

**Monica Borg-Sunabacka** är ett välbekant ansikte för biblioteksbesökarna i Jakobstad. Där jobbade hon i över 30 år, många år som avdelningschef för barn- och ungdomsavdelningen. Idag är hon pensionär och skriver böcker, och hittills har *Hanna 1918* och *Agneta 1944* fått se dagens ljus.

**H**anna 1918 och Agneta 1944 skildrar flickornas liv under två skilda krig. Via sitt biblioteksjobb har Borg-Sunabacka tidigare hållit läsprojekt på temat krig under flera år, och under projekten märkte hon att det saknats litteratur om Finlands krig som riktar sig till yngre läsare.

– Det finns alltid barn som är intresserade av Finlands krig, inflikar hon.

Läsprojekten och mötena med barnen och ungdomarna inspirerade henne att skriva om kriget i Finland.

En nyfinländsk elev, som kommit från ett krigsdrabbat område sa: ”Tänk att det har varit krig i Finland, och nu är det såhär bra.” Det inspirerade mig – trösten hen fick av att det kan ordna upp sig.

Först ut var *Hanna 1918*, som utspelar sig under Finlands inbördeskrig, och tidigare i år kom Borg-Sunabacka ut med sin andra bok, *Agneta 1944*.

Vem är Agneta?

– Huvudpersonen Agneta är en Vasaflicka som under kriget flyttar ut till sina släktingar på landet. Hon

lämnar lägenheten i Vasa och tar bussen till Kronoby, en bussresa som tog fyra-fem timmar på den tiden. Släktingarna är småbrukare och på gården finns det många olika djur. Agneta älskar mjölk men är rädd för kor, men så småningom vänjer hon sig även vid dem. Hennes jämnåriga kusin Maji och Agneta hjälper till på gården, de hämtar gröngräs, för kor på bete och rensar ogräs.

Trots kriget ska jorden brukas och djuren skötas. Vardagen i Österbotten, långt ifrån fronten ska löpa som tidigare, men tiden präglas förstas av oro.

Agnetas pappa såras i kriget och blir krigsinvalid, och Majis 19-åriga bror Gustav mister ett öga. Gustavs plånbok och klocka skickas hem till gården, men inget besked om hans bortgång.

Borg-Sunabacka skriver om oron och ovissheten som familjerna kände när de inte visste vad som hänt deras anhöriga.

– Historien om Gustav är min egen svärfars historia, han miste sitt öga i kriget.

Personerna i berättelsen är fiktiva men händelserna har en verklig anknytning, berättar Borg-Sunabacka.

Hur är det att skriva om en så mörk period i Finlands historia?

– Det behövs. Det är viktigt att känna till sin historia och det som har hänt. Det finns ju sådana som förnekar saker som hänt i historien, men det ska vi akta oss för.

Borg-Sunabackas första bok *Hanna 1918* kom ut år 2019. Den utspelar sig i en annan tid men temat är detsamma.

Hur skiljer sig *Hanna 1918* från *Agneta 1944*?

– Jag tycker *Hanna 1918* är dystrare. Då är det inbördeskrig och du har otryggheten kring dig hela tiden.

Även om det är dystra tider i böckerna, är det inte genomgående nattsvart.

– En gång fick jag kommentaren ”fick man vara glad fast det var krig?” men trots kriget levde man en ganska vanlig vardag, även om oron var ständigt närvarande.

Rekommenderar du böckerna till någon särskild målgrupp?

– Nej, men jag hoppas förstås att barn läser dem inte bara för nytta utan också för nöje. Och jag vet att vuxna också har läst.

Arbetar du på något nytt skrivprojekt?

– Jo, i huvudet. Inte till pappers ännu. Jag är en långsam skribent, och jag har aldrig haft författardrömmar, men bibliotekarie är jag i själ och hjärta.



Både *Hanna 1918* och *Agneta 1944* har bokomslag av illustratören och konstnären Terese Bast.

Efter avslutad skolgång hade Monica Borg-Sunabacka vad man idag skulle kalla för ett mellanår. Hon gick på olika kurser, och sökte även jobb på biblioteket i Jakobstad. Utan utbildning ville de inte anställa henne, men hon fick tipset att börja hos dem som praktikant.

Hon blev kvar på biblioteket i sex månader och kände att hon hittat en plats där hon trivdes.

– Sedan blev det studier till humanvetenskap vid ÅA och två år på bibliotekslinjen vid Svenska social- och kommunalhögskolan, och när jag studerade litteraturvetenskap fick jag upp ögonen för barnlitteraturen.

Senare blev hon avdelningschef för barn- och ungdomsavdelningen i Jakobstad, ett jobb som hon hade fram till pensionen.

– Jag har trivts med mitt jobb. Bib-jobbet kan man göra så mycket av, skapa sådant man själv tycker om.

Monica Borg-Sunabacka är hedersmedlem i Finlands svenska biblioteksförening och har varit en aktiv profil i föreningen i flera repriser, senast som styrelsemedlem 2013-2015. Hon fungerade som ordförande för Österbottens svenska biblioteksförening när biblioteksföreningarna i Österbotten, på Åland och i södra Finland slogs ihop år 1982.

## Monica Borg-Sunabacka

**Alder:** 70 år

**Familj:** man, tre vuxna barn, fem barnbarn och hunden Affe

**Tidigare:** Chef för barn- och ungdomsavdelningen vid Stadsbiblioteket i Jakobstad

**Fritidsintressen:** skriva, sjunga i kör, gå på gym, dansa, hundpromenader

Vad har det gett dig personligen att vara engagerad i FSBF?

– Jättemycket – att kunna träffas, diskutera och utbyta erfarenheter. Det har gett utbyte och många vänner. Att träffas ansikte mot ansikte håller jag högt, även om jag varit tvungen att vakna nästan mitt i natten för hinna med taget.

Vad tycker du att är FSBF:s viktigaste uppgift?

– Att hålla kontakterna över hela Svenskfinland, och förstås diskutera frågor som gäller bibliotek.

**Sandra Herrmans**

# Orientera dig bland åboländska författarskap med Litteraturstigen

**F**ÖR NÅGRA ÅR SEDAN inspirerades några kulturaktiva personer i Åboland av Kultur-Österbottens projekt *Författarnas Österbotten* som lyfter fram lokala författare och deras texter. De ville gärna göra det samma i Åboland. En tanke var också att kartlägga vad som skrivits om och i Åboland.

Projektet koordinerades av Åbolands litteraturförening och genomfördes i samarbete med biblioteken i regionen. **Tove Hagström** anställdes som projektarbetare och kunde ganska snabbt att konstatera att litteraturen redan var bra kartlagd och organiserad.

– Men då tänkte vi att vi skulle hitta på något extra, berättar Tove Hagström från Åbolands litteraturförening.

Detta resulterade i *Litteraturstigen*, och en karttjänst där platser som omnämns i litteraturen finns utmärkta.

När sammanställningen gjordes lade man upp vissa begränsningar för sig själva, och den här versionen av *Litteraturstigen* innehåller endast romaner och noveller, och bara svenskspråkiga sådana, men man överväger att utvidga kartan till att omfatta andra genrer. En annan begränsning som man hade var att boken ska kunna lånas på antingen Blanka- eller Vaskibiblioteken.

– Vi ville inte att man skulle behöva söka på antikvariat för att kunna läsa resten av boken.

Kartan är skapad i karttjänsten Google Maps, och där finns drygt 40 olika platser utmärkta med koppling till litteratur. Kartan har olika lager, så man kan själv välja hurdana platser man vill se. Samlingsnamnet för kartan är Kulturkartan i Åboland, och där man hittar musik- och litteraturrelaterade platser i Åboland.

– Mitt arbete har bestått av att läsa, bläddra och vara i kontakt med författare eller deras anhöriga, och senare

jobba med den tekniska biten av att skapa kartan. Att läsa in textutdrag och koppla dem till platsen i karttjänsten.

Kartan innehåller inte bara markörer. Där finns också inlästa textutdrag där platsen som finns markerad på kartan omnämns. Hagström frågade alltid först författaren om denne ville läsa in sin egen text, om inte, så var det en grupp styrelsemedlemmar och andra litteratur- och kulturintresserade som ställde upp och läste in texter.

Under arbetet upptäckte Hagström att Musikvågen höll på med ett liknande projekt, det vill säga att märka ut platser och de bestämde sig för att samarbeta.

– Bland annat har utdragen studiobearbetats i samarbete med Musikvågens **Mats Prost**.

Varje författare har endast en markör på kartan, och Hagström har i samråd med författarna eller deras anhöriga bestämt vilken plats, och vilket utdrag de velat ha med på litteraturstigen.

Arbetet med *Litteraturstigen* påbörjades år 2021 och sedan dess har mer litteratur med anknytning till regionen kommit, och föreningen har i åtanke att göra uppdateringar någon gång i framtiden.

Åbolands litteraturförening har ordnat litteraturpromenader där man gemensamt besökt olika platser och lyssnat till de inspelade textutdragen.

– Mitt tips är att ta med sig tekniken ut och lyssna på plats. Det kan jag rekommendera, säger Tove Hagström.

**Sandra Herrmans**



Tove Hagström har lagt de åboländska böckerna på kartan.



# Fototävlingens första vinnare

**F**INLANDS SVENSKA biblioteksörening ordnar en fototävling under år 2023 i syfte att samla in bilder från biblioteken runtom i landet. Det kan vara bilder på fasader i vinterskrud eller vårljus, de finaste läshörnorna, de vackraste trapporna, eller andra kreativa platser i biblioteket.

På Biblioteksdagarna i maj utnämndes den första vinnaren i tävlingen. Bidraget kom från Mariehamns stadsbibliotek, och bilden är tagen av **Lise-Lott Ehrnsten**.

**Vill du visa upp hur fint ni har ordnat det i ert bibliotek?** Ta en bild och sänd den till oss.

Tävlingens andra omgång pågår under hösten och vinnaren utses i december.

**Instruktioner:** Sänd in bilden till [fsbf@fsbf.fi](mailto:fsbf@fsbf.fi) senast den 30 november. Ange i vilket bibliotek fotot är taget och fotografens namn. Kom ihåg att spara originalbilden. Fotona kan vara tagna med mobilkamera, eller med någon annan kamera.

Den som deltar i tävlingen tillåter samtidigt FSBF att använda fotot i sina tryckta eller elektroniska kanaler. Fotografens namn uppges alltid.



Lise-Lott Ehrnstens bild från Mariehamns stadsbibliotek utnämndes till den första vinnaren i FSBF:s fototävling.

## Informanter sökes till forskning om integritet och yttrandefrihet på allmänna bibliotek

**I**NTERVJUDELTAGARE SÖKES till forskningsprojekt om bibliotekariers och biblioteksanvändares uppfattningar om integritet, informationsfrihet och tillit till staten. I denna delstudie intervjuar jag bibliotekarierna vid allmänna bibliotek/folkbibliotek i Finland och Sverige och Finland om bibliotek, integritet och yttrandefrihet för att kartlägga och förstå hur dessa begrepp är en del av praktik och professionell reflektion i biblioteken.

Delstudien är en del av mitt avhandlingsprojekt som undersöker dessa ämnen ur ett europeiskt perspektiv för att hitta gemensamma nämnare eller skiljaktigheter inom det europeiska biblioteksväsendet.

Ingen särskild förberedelse eller förkunskap krävs för att delta i studien eftersom målet är att kartlägga hur det ser ut på biblioteken idag. Det går att delta i studien pseudonymt (dvs utan att namn och arbetsplats publiceras). Intervjun tar

ca 60-70 minuter och skulle äga rum under hösten 2023 antingen på plats fysiskt eller via videomötesverktyget Zoom. Om du vill veta mer eller kan tänka dig att delta, ta kontakt: [karolina.andersdotter@abo.fi](mailto:karolina.andersdotter@abo.fi)

**Karolina Andersdotter**, doktorand i informationsvetenskap vid Åbo Akademi

# FSBF genom mina år

Tidigt 90-tal, på väg ut i livet och det uppenbara valet är där – FSBF, en förening som redan under studierna kändes lika självklar som idag.

**M**EDLEMSKAPET FÖRDE MED SIG en gemenskap som genom åren har varierat i intensitet men alltid känts varm och välkomnande. Precis som många andra av föreningens medlemmar tycker jag att det bästa med föreningen är gemenskapen, speciellt de årliga biblioteksdagarna och Bibban. I denna text gör jag några nedslag i sådant som hänt under mina år i föreningen. De senaste tio åren har jag varit lite mer aktiv i föreningen än de första åren då jag mest deltog i enstaka årskonferenser och då främst de som ordnades i Österbotten.

## Biblioteksdagarna

Några gånger har jag tagit mig till huvudstaden för att delta där och

den första gången var 2012 när IFLA ordnades i Helsingfors och årskonferensen ordnades i samband med IFLA-konferensen. Oavsett vilken av årskonferenserna jag erinrar mig så för tankarna med sig en värme. Härliga minnen och möten med biblioteksvänner, en del av dem träffar jag endast i föreningssammanhang. Och inte att förglömma – vi har ju lärt oss massor under åren. Intressanta föreläsare av många olika slag, men det bästa är nog ändå att vi lär oss av varandra. Vi är alla inspiratörer och har så mycket kunskap.

Föreningens årskonferenser har alltid varit vartannat år i Österbotten och vartannat i södra Finland. För tio år sedan, år 2013 uppnådde föreningen

75 år och det firades i Jakobstad med årskonferens och jubileumsmiddag. Och övernattnings på stadshotellet och ett lite extra spänningsmoment med min klänning som gick sönder strax innan festen och en kollega sydde ihop den medan jag hade den på. Den höll ändå för all mat och alla skratt, vilka båggar är lika viktiga som självklara under dagarna. Efter några års paus så har jag de senaste åren deltagit i varje årskonferens, dock har åren med pandemin satt sin prägel även på föreningens program och tre år i rad ordnades biblioteksdagarna endast digitalt

Efter några års planerande av hur föreningens verksamhet skulle skötas framöver gjordes en stadgeändring vid vårmötet 2017 i Närpes. Den österbottniska och den södra sektionen slogs samman, vår- och höstmötet blev till årsmöte och årskonferensen bytte namn till Finlands svenska biblioteks- dagar.

Jag har haft förmånen att vara med och ordna två konferenser, båggar i Österbotten. Den ena i Larsmo, Jakobstad, Nykarleby och Pedersöre 2019 och den andra i Vasa nu i år - och som styrelsemedlem har jag i varierande utsträckning även deltagit i planeringen av andra biblioteks dagar genom åren.



Gun Vestman och Kristin Bårdén representerar föreningen på Vasa LittFest 17.3.2018.



Ordförande Mia Malm och vice ordförande Gun Vestman på Biblioteksdagarna i Vasa tidigare i år.  
Foto: Monica Sandström

” Övernattning på stadshotellet och ett lite extra spänningsmoment med min klänning som gick sönder strax innan festen



### Så skapas vår konferens

Hur ordnas då våra fina Finlands svenska biblioteksdagar? Med kärlek och stort engagemang. Och en hel del tid förstås. Vanligen inleds planeringen direkt när vi avslutar det pågående årets dagar. En planeringsgrupp för biblioteksdagarna tillsätts och arbetet påbörjas genast på hösten. Dagarna planeras i minsta detalj via många möten, en del efterforskningar, bokande av föreläsare, inköp av olika slag – listan kan göras lång. Det är uppslukande men framförallt roligt och givande.

Årets biblioteksdagar var speciella på flera sätt, ja, rentav historiska. Vi kunde äntligen ordna en riktig konferens igen, på plats. Vi hade för första gången någonsin parallellprogram för allmänna och vetenskapliga bibliotek.



» Föreningen ordnade Afterwork på Pocket innan LittFest 2019.



Höstens första styrelsemöte 2018

” Det är en ömsesidig vinst, för det ger väldigt mycket att vara med i styrelsen och det bär man också med sig till sin arbetsplats

» Och vi firade 85 år av biblioteksgemenskap. Det blev minnesvärda dagar; jubileumsfest med tre-rätters middag, mångsidigt program och rekordmånga deltagare.

Jag blev tillfrågad att vara konferenci-er, en ära och en sann glädje att lotsa alla genom dagarna. Att våra biblioteks- dagar blir lyckade är definitivt ett teamarbete. Vi inspirerar varandra och alla bidrar med sin insats för att skapa en fin konferens med fängslande program. I många år har föreningen haft en konferenssekreterare anställd, men numera ingår det delvis i verksamhetskoordinators uppgifter.

### Från suppleant till ordinarie

När jag valdes in i styrelsen var det som suppleant i styrelsen och som medlem i Österbottniska sektionen. Vi hade styrelsebyråmöte i Tammerfors i november, vilket gav inspiration och en bra start på styrelsearbetet. Nästan direkt efteråt blev jag ordinarie medlem i styrelsen när stadgarna ändrades vid därpå följande vårmöte och

verksamheten omstrukturerades. Lika direkt blev jag vald till vice ordförande, en post som jag innehade några år för att sedan bli styrelsemedlem och nu är jag åter vice ordförande. Styrelsemötena hölls i Tammerfors, men sedan slog pandemin till och vi blev hänvisade till digitala möten. Idag kan vi ånyo hålla möten på plats, men vi fortsätter också att hålla flera digitala möten per år. Det blir effektivt och smidigt för alla att delta på distans, men mervärdet i att träffas på riktigt är oersättligt. Några år innan jag blev styrelsemedlem värvades jag till det då existerande Internationella utskottet. Vi var fyra stycken från olika håll i Svenskfinland som tillsammans gjorde upp många planer, det var en intensiv och rolig period med möten runtom i landet och oräkneliga e-postkonversationer.

Förutom ivriga och engagerade styrelsemedlemmar så behövs stödjande arbetsgivare, för de flesta deltar på arbetstid och som representant för sin arbetsplats. Nätverkande inom bibliotek men också gentemot andra aktörer, både nationellt och internationellt, ger mycket och uppmuntras vanligen av arbetsgivare. Det är en ömsesidig vinst, för det ger väldigt mycket att vara med i styrelsen och det bär man också med sig till sin arbetsplats. Styrelsen består av biblioteksanställda runtom i Svenskfinland och från Åland. Strävan är att både ha geografisk spridning och medlemmar från olika sorters bibliotek och olika yrkesroller. Att föra samman anställda på högskolebibliotek, allmänna bibliotek och specialbibliotek ger olika perspektiv och bra diskussioner.

### Expertnätverk

Jag var med och startade upp ett expertnätverk för högskolebibliotek våren 2022. Träffarna har främst ordnats online och uppskattats mycket. När vi planerade årets biblioteks- dagar beslöt vi att hålla vårens nätverksträff i samband med dem. Vi ville ge alla en möjlighet att träffas och lära känna varandra – och uppslutningen var god. Av deltagarna på årets konferens var faktiskt en tredjedel från högskolebibliotek, vilket vi var mycket glada över. Nu planerar vi höstens träff och ser fram emot att fortsätta med nätverket. Att få vara med och påverka, planera och tillsammans lära sig nytt är något av det jag uppskattat mest med föreningen och de olika nätverken.

” Vi är alla inspiratörer och har så mycket kunskap

Bland mina uppdrag för föreningen finns Bibban, både som skribent och medlem i redaktionsrådet. Jag är en vän av många ord, oberoende om jag skriver eller pratar – och att formulera mig inom givna riktlinjer för Bibban är ibland (nåja... alltid) en utmaning. Föreningen deltar årligen i flera olika projekt och representerar då främst det finlandssvenska biblioteksområdet. Ett för mig lite ovanligare uppdrag var under det nationella e-boksprojektets inledande fas då jag deltog som föreningens representant i ett möte på Utbildnings- och kulturministeriet med representanter från olika aktörer inom biblioteks- och litteraturbranschen. Under de första åren i styrelsen deltog några av oss i Vasa LittFest. Vi representerade föreningen och hade med oss en rollup, extra nummer av Bibban och olika trycksaker med logo. Det var intressant att vara med och träffa författare, kolleger och vänner. Året därpå hade vi Afterwork innan LittFest och träffades över ett glas vin.

### Givande år

För mig har det varit många givande år som föreningsmedlem och de senaste åren som styrelsemedlem. Att sammanfatta allt jag minns är inte lämpligt, men jag kan varmt rekommendera för intresserade att ta chansen och vara en del av föreningens styrelse under några år. Att tillsammans fundera över de finlandssvenska biblioteksfrågorna som ligger oss varmt om hjärtat är värdefullt. Det är nu mitt sista år i styrelsen, jag har upplevt några ordförändringar och fått arbeta tillsammans med härliga kolleger runtom i landet. FSBF gör skillnad, jag har varit med!

**Gun Vestman**



Bilder från biblioteksdagarna 2019.

# Historisk tillbakablick

med föreningens tidigare ordföranden



Till detta nummer har vi bett några av föreningens tidigare ordförande från 2000-talet berätta om sin tid i föreningen. Vilka frågor deras ordförandeskap präglades av och vad som är föreningens viktigaste uppgift.

## Frågor

1. Vad präglades din tid i FSBF av? Vilka var de aktuella temana inom biblioteksvärlden när du var aktiv i föreningen?
2. Vad har det gett dig personligen att vara engagerad i FSBF?
3. Vad tycker du att är FSBF:s viktigaste uppgift?
4. Har du en hälsning till sittande styrelse?

## Christina Flemming

ordförande 2000-2003

**1. IT & INTERNET!** Nätverkande, mycket aktivt samarbete inom Svenskfinland och med den finska biblioteksvärlden. Nordiska och internationella kontakter, IFLA och Eblida. De finlandssvenska biblioteksnätverken Fredrika, Blanka och Lukas grundades på 1990-talet, *Bibbans* publicering som nättidning från år 2000.

Aktuella teman var att FSBF drev utvecklingen av gemensamma arbetsredskap för oss som arbetade i de svensk- och tvåspråkiga kommunbiblioteken: svenska ämnesord på köpta katalogposter, samarbete med den finlandssvenska skolvärlden i det stora projektet Bittis – skola och bibliotek i samverkan. FSBF engagerade sig i biblioteksutbildningen för Svenskfinlands kommuner.

**2. DET VAR ROLIGT**, lärorikt och engagerande att vara med i FSBF:s styrelse på 1990-talet och senare som ordförande år 2000-2003. Jag var bibliotekschef i Malax kommun 1991-99, därefter anställd av Åbo Akademi vid Tritonia i Vasa. Man lärde känna kollegor från hela Svenskfinland, Finland, Norden, från stora och små bibliotek.

Årskonferenserna på olika orter var välorganiserade, och man hade alltid lokala guidade rundturer så man blev bekant med stora delar av Svenskfinland. Samma kan sägas om de stora internationella IFLA-konferenserna, som ordförande kunde delta i tack vare finansiering från undervisningsministeriet: Jerusalem, Boston, Berlin, Glasgow...

Det var stort att sitta invald (1999-2003) som FSBF:s representant i International Federation for Library Associations sektion för Information Technology tillsammans med representanter från Library of Congress, British Library och andra nationalbibliotek. Tala om skilda världar – men där diskuterades sådant som då var nyaste nytt men senare implementerades i biblioteksvärlden: AACR2, FRBR, Shibboleth-autentisering, GIS och mycket mera...

För att citera mej själv i *Bibban* 2003/1: "Som ordförande får man dra ett tungt lass i en förening som saknar kansli, fast adress, anställd personal. Men det är samtidigt roligt, för jag ser tydligt att vår förening har en viktig uppgift vilket uttrycks framförallt i vår verksamhetsplan. Kort sagt: vi skall bevaka finlandssvenska biblioteksinpressen. Att vara med i FSBF:s styrelse innebär en utsiktspost inom biblio-

tekssamfundet – det nationella och det globala. Dessutom träffar man massor med trevliga människor. Vår lilla förening är en nod i det internationella biblioteksnätverket – det är ganska fantastiskt."

**3. KÄRNUPPGIFTEN ÄR** fortfarande densamma, trots att omvärlden och omständigheterna har förändrats.

## 4. LYCKA TILL!

Konferensprogram från 2001



# Barbro Nygård

ordförande 2010-2011

**1. JAG FUNGERADE** som ordförande för föreningen under åren 2010-2011, samtidigt som jag förberedde mig för att gå i pension från mitt arbete som bibliotekschef i Grankulla stadsbibliotek.

Min första (inofficiella) uppgift kom att gå i sorgens tecken, då jag i december 2009 representerade FSBF vid jordfästningen av föreningens ordförande, Robin Fortelius, i Esbo domkyrka.

Utöver det gängse finlandssvenska kontakt- och utbildningsarbetet var föreningen intensivt engagerad i ovanligt många nationella, nordiska och internationella uppdrag under de här åren.

Uppmärksamhet fästes också vid korrekt redovisning och bokföring.

Välbesökta årskonferenser ordnades i Korsholm och Lovisa och föreningsmedlemmar deltog i IFLAs internationella konferenser i Göteborg, Sverige och San Juan, Puerto Rico.

2009 utkom den trespråkiga publikationen *Etiska principer för biblioteksarbete* och 2010 utkom boken *Läsglädje 2008-2010*.

Jag hade glädjen att lära känna många aktiva medlemmar i föreningens olika organ under min period som ordförande. De tänker jag ännu ofta på med stor tacksamhet! Utan deras insats, ingen nämnd och ingen glömd, hade vi inte klarat av de ovanligt många aktuella projekt och uppdrag som föreningen då var engagerad i.

**2. DEN KOMMANDE** stora biblioteks-konferensen, 78th IFLA World Library and Information Congress, General Conference and Assembly i Helsingfors 2012, lagstiftningen ifråga om elektroniska publikationer, katalogiseringsformatet Marc 21 och EBLIDAS arbete med copyrightproblem var de aktuella frågor som vi arbetade med, utvecklade och färdigställde i många olika samarbetsgrupper.

Med tanke på det kommande 75-årsjubileet 2013 undersöktes möjligheterna att inleda arbetet på

en finlandssvensk bibliotekshistorik grundligt.

**3. SOM JAG SER** det är FSBFs viktigaste uppgift att fungera som en länk mellan de finlandssvenska bibliotekens personal och utvecklingen inom biblioteksvärlden – i smått och stort, i nutid och dåtid. Och att vara med om att påverka en positiv utveckling av biblioteksväsendet i Finland.

**4. DET ÄR EN** enorm lucka i det svenska Finlands historieskrivning, till och med en skamfläck, att ingen historiker eller akademisk institution hittills tagit sig an att forska i och skriva om det finlandssvenska biblioteksväsendets uppkomst, utveckling och betydelse för hela Finland. På finska finns det flera publikationer, men i dem förbigås den finlandssvenska insatsen.

Därför önskar jag, trots att jag vet att det kan bli både arbetsdrygt och svårt, att FSBF skulle initiera att detta görs – genom att engagera de finlandssvenska institutioner, som ett dylikt projekt naturligt kunde tillhöra.

## NY IMAGE – BÄTTRE LÖN

för biblioteksanställda

- Tid:** fre 27.4.2007 kl. 9.30 – 15  
**Plats:** Helsingfors stadsbiblioteks huvudbibliotek, Klockbron 9 Böle, ingång via bibliotekets huvudingång fr.o.m. kl. 8.45.  
**Målgrupp:** arbetsgivare, fackföreningar, pressen och yrkesutövare inom biblioteksområdet, företrädare för ideella föreningar.
- Seminarier är avgiftsfritt. Anmälningar via nätet på adressen: [http://kirjasto-seura.fi/tyoajon/tyoajonkursit\\_8\\_lomake](http://kirjasto-seura.fi/tyoajon/tyoajonkursit_8_lomake) fram till den 24.4.2007. Högst 90 deltagare ryms med. Efter att kvoten är fylld är inte längre möjligt att anmäla sig.
- 9.30 – 10.00 Kaffe
- 10.00 – 10.30 Seminarierets öppnande:  
Vilken kompetens krävs av bibliotekens personal i framtiden?  
Sinikka Sipilä, Finlands biblioteks-förening, verksamhetsledare
- 10.30 – 11.00 "Akat aidan lökee – miehet käyvät mittaamassa"  
kvinnor, självkänsla och yrkesliv / FD, riksdagsman Päivi Lipponen
- 11.30 – 12.00 Bibliotekarie 2.0: webbens krav på biblioteksarbetet i framtiden / Päivi Karhula,  
Riksdagsbiblioteket, förste informationsspecialist inom webbkunskap
- 12.00 – 12.45 Lunch
- 12.45 – 13.00 Vikten av en gemensam röst / Tuula Ruhanen, Finlands vetenskapliga  
bibliotekssamfund
- 13.00 – 14.00 Biblioteksarbetets nya image – lönesättning som motsvarar arbetets krav.  
Paneldebatt med representanter för arbetsgivare, arbetsmarknadsorganisationer  
samt politiska beslutsfattare. Paneldeltagarna diskuterar under Finlands  
biblioteks-förenings ordförande Tarja Cronbergs ledning biblioteksarbetets  
förändring och önskemålen om en lönesättning som motsvarar arbetsinsatsen.
- I panelen deltar:  
Seija Petrow, förhandlingsdirektör, Statens arbetsmarknadsverk  
Ritva-Hanna Saari, förhandlingschef, JHL  
Kerttu Pellinen, ordförande, YHL  
Jaakko Korpisaari, ombudsman, Akavas Specialorganisationer  
Marja-Liisa Väliko-Hämäläinen, biträdande biblioteksdirektör, Helsingfors stad

Programmet på "Ny image – bättre lön"-seminariet för biblioteksanställda 2007.

←



Paketerad sommarläsning från år 2015.

»

## Frågor

**1.** Vad präglades din tid i FSBF av? Vilka var de aktuella temana inom biblioteksvärlden när du var aktiv i föreningen?

**2.** Vad har det gett dig personligen att vara styrelsemedlem /alternativt att vara engagerad i FSBF?

**3.** Vad tycker du att är FSBF:s viktigaste uppgift?

**4.** Har du en hälsning till sittande styrelse?

## Christian Nelson

ordförande 2012-2015

**1. UNDER MINA** ordförandeår kom det internationella stå i fokus på olika sätt, med början i IFLA-konferensen i Helsingfors 2012. Förutom inom IFLA och EBLIDA samarbetade föreningen också med Sveriges och Cyperns biblioteksöreningar. Med de inhemska systerföreningarna var samarbetet stundom intensivt. Aktuella temata var då, liksom nu, digitalisering, e-böcker, demokratifrågor som tillgång till information och integritet, läsfrämjande och många fler. Firande av föreningens 75-årsjubileum och sammanställande av Bibbans historiknummer, ordnande av riksdagsvaldebatt med fokus på biblioteksfrågor samt förnyande av bibliotekslagen kan nämnas bland de otaliga projekt vi höll på med dessa intensiva år.

**2. ATT TRÄFFA** kollegor från många olika håll i så väl Svenskfinland som världen gav mig stora lärdomar och minnen för livet. Det är stort att se hur mycket som kan fås till stånd då man

samarbetar. Det var en stor glädje och inspiration att få vara en del av och leda engagerade och idérika styrelser. IFLA-konferenserna gav insikter i hur likadana bibliotekens grunduppdrag och utmaningar ser ut i världen även om verksamhetsmiljö och -förhållanden kan variera stort.

**3. I MITT TYCKE** består föreningens kärna av tre lika viktiga delar: intressebevakning av biblioteksfrågor och

svenska frågor i synnerhet, anordnande av högklassig och framåtblickande biblioteksfortbildning och att fungera som en mötesplats för biblioteks-människor i Svenskfinland. Dessa tre områden går som en röd tråd genom föreningens historia och det är med stor vördnad jag ser tillbaka på vad föreningen utträttat under sina många verksamhetsår.



På Borgå stadsbibliotek skapades en skönlitterär utställning kring Finlands 100 år av självständighet.

## Karolina Zilliacus

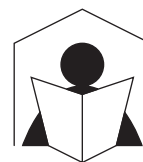
ordförande 2016-2020

**1. TIDEN PRÄGLADES** av förnyelse. Styrelsen arbetade fram en ny strategi, ny layout för Bibban och en förenkling av föreningens administration.

**2. MYCKET.** Jag har lärt känna så många människor och fått besöka kommuner jag kanske inte annars skulle åka till.

**3. ATT SAMMANFÖRA** det finlands-svenska biblioteksältet och samtidigt hela tiden ha en blick utåt och framåt.

**4. FORTSÄTT GÖRA** det fina arbete ni gör. Årets konferens visade det.



I slutet av 2016 bytte föreningen logotyp till den som används idag. Ovan ser ni den som användes tidigare och nedan den nya logotypen.

 FINLANDS SVENSKA  
BIBLIOTEKSFÖRENING



# Skönlitteratur stärker empatin

Många förvånar sig över att det på yrkeshögskolan Arcadas bibliotek, förutom facklitteraturen, finns en relativt bred samling skönlitteratur. Denna är indelad i två olika samlingar – vanlig skönlitteratur (i brist på bättre ord, med en underavdelning för lyrik) och samlingen Lux-Arcada, som ska lära studenterna att sätta sig in i nya situationer.



**S**AMLINGEN LUX-ARCA-DA består av skönlitteratur, men tanken med den är inte förströelse, utan att den ska stöda inlärningen på ett konkret plan. Många studenter kanske inte har personlig erfarenhet av hur det känns för de människor de i framtiden ska arbeta med. Även om man, ur ett vårdperspektiv, känner till allt man behöver veta om till exempel en kronisk sjukdom, så saknas kanske känslan och med den också medkänslan. Samlingen ska hjälpa studenterna att leva sig in i sådana här situationer med hjälp av skönlitteratur.

Forskning har visat att läsning ofta – då läsaren känslomässigt lever sig in i berättelsen – förstärker empatiförmågan. Fiktiva verk ger läsaren möjlighet att erfara starka känslor utan att dessa känslor skulle ha sitt ursprung i läsarens egna liv – oberoende om de liv de gäller är fiktiva eller inte.

Det är denna sida av sjukdomar och sociala förhållanden, som facklitteraturen inte lär ut – själva förståelsen och insikten i en annan persons situation. Böckerna i Lux-Arcada är sådana som kan hjälpa oss att leva oss in i andra människors liv. Hur är det att leva med mentala problem? Hur känns det att höra att man har cancer? Hur är det, då pengarna inte räcker till hyran? Hur är det, då man vet att man snart ska dö?

Empati är viktigt inom all social samvaro och en viktig egenskap också inom arbetslivet. För att kunna verka tillsammans, måste vi förstå och dela

varandras känslor. Genom förståelse kan vi också få insikter och verktyg att hjälpa till i svåra situationer.

Samlingen är till för såväl lärare som studenter. Lärarna kan få inspiration för att utveckla undervisningen och material för själva undervisningen, medan den ger studenterna material som både fördjupar och vidgar perspektivet på det egna arbetet.

Inspirationen till samlingen kom från campusbiblioteket Terkko, som hör till Helsingfors universitet. Deras samling Lux Humana ger, precis som Lux-Arcada, sina läsare en inblick i olika delar av det mänskliga levernet. En skillnad är dock att Arcadas bibliotek mera målmedvetet väljer

ut böcker, som kan förstärka insikter i vissa sorters situationer, medan Terkkos är en allmännare skönlitterär samling. I Lux-Arcada hittar du mera explicita, skönlitterära beskrivningar, t.ex **Patrik Thunholms** *Känslostorm: Att möta döden i sitt arbete*, **Christa Mickelssons** *Ett blodkärl som brast* och **Toni Tuomanens** *Leipäjonoromaani*. Samlingen är trespråkig.

Lux-Arcada är fortfarande en relativt ny samling och består av under hundra titlar, men tanken är att den ska växa till sig och Arcadas bibliotek tar gärna emot tips på ny litteratur som stöder målen med samlingen.

**Janne Nyström**



# Bokrecensioner

Efter en paus i Bibban återkommer jag här med tre bokpresentationer, denna gång av tre nyligen utkomna finlandssvenska diktsamlingar. Dikter ligger mig nära hjärtat och på Arbis bibliotek har jag sedan länge ordnat dikträffar under namnet Öppet rum för poesi. Träffarna sker ca. sex gånger under höst- och vårterminen och ibland med författargäster. De fortsätter under terminen 2023–2024.



**Melancholia zoantropia**  
Mathias Rosenlund (2023)

**R**OSENLUND, som tidigare skrivit två uppmärksammade självbiografiska skildringar om låglönejobb, fattigdom och psykisk sjukdom (*Kopparbergsvägen 20* och *Svallgränden 5*) samt romanen Theo, debuterar med denna samling som lyriker. Diktsamlingens tema är att som människa förvandlas till djur. Ledstjärna för dikterna är, som jag ser det, citatet av Samuel Johnson i bokens början: *Den som förvandlar sig till ett djur slipper plågan att vara människa*. Det är denna långsamma metamorfos som Rosenlund tar tag i och förmedlar på ett inträngande sätt. Det finns här och där korta diktstycken som för tankarna till aforismer, tex. denna: *det konkretas rike, /den sammanhållning som saknar ord*.

Att lämna det mänskliga medvetandeplanet med ord och istället övergå till det djuriskt intuitiva, självklara, ordlösa, kanske oskrivna, är i dikternas fokus; ibland får jag klara bilder av dikterna men det kan följas av något dunkelt sagt. Men det djuriska är väl gåtfullt så det dunkelt sagda fyller kanske sitt syfte? Raden *allting som lever andas ut* upplever jag som intressant och frågar mig om det är ett lyckotillstånd då människan har blivit djur och inte längre existerar, eller om det mänskliga har andats ut ur kroppen och kvar är djuret, utan några mänskliga konnotationer; kanske också det är ett tillstånd av ”djurisk” lycka? Rosenlunds korta diktsamling är på många sätt annorlunda och spännande.



## Recensent: Johan Lindberg

Bibliotekarie på Arbis bibliotek

Upplever mig vara en nyfiken person, vilket kanske hör ihop med valet av yrke. Därför är böcker om olika ämnen intressanta. Har vanligen tre-fyra böcker på gång samtidigt, men ofta faller den för mig minst intressanta bort.

**EVA-STINA BYGGMÄSTAR** har en lång bana som lyriker bakom sig med flertalet samlingar alltsedan 1980-talet. Hennes språk har sedan genombrottet i början av 1990-talet präglats av experimentlusta och lekfull sensibilitet. Om Rosenlunds samling gestaltar blivandet till djur, skriver Byggmästar om den totala förälskelsen där objektet i det närmaste dyrkas på olika sätt. Kärlekstemat är inte något nytt för henne, det har varit centralt även i *Nattmusik för dagsländor* (2019) och *Vox Amoris* (2020).

Dikterna, som kan ses som ett galleri av kärleksdikter, är totalt hän-givande, oftast till ett ”du”. Samlingen börjar humoristiskt med en dikt som heter ”The End”: *Jag har uppnått / mitt livsmål: / marginalen är / fullklottrad / med I-love-yous*. Kanske ska dikten

symbolisera att vara på tröskeln till något nytt och slutet på något tidi-gare? I alla händelser är dikterna så innerliga och drabbande i kärleken till den andre att jag nästan blir andfådd. Ofta är de lekfulla, direkta och på gränsen till banala, men trots att det ibland är balansgång på slak lina hålls helheten ändå samman. Byggmästars dikter har både köttsligt begär och intryck från Edith Södergrans kärleksdikter, som tex. i slutet av dikten ”Pionjär”: *du flyger / med slutna ögon / du banar väg / för gryningen*.

Man kan nog kröna Byggmästar till den finlandssvenska diktens främsta kärleksdiktare för tillfället. Ifall kärleksdikten efter postmodernismens fragmenterande påverkan fick något förlegat eller icke seriöst över sig så har hon lyft den till en ny blomstring.



## Vill du kyssa en rebell?

Eva-Stina Byggmästar (2023)



## Inställningar

Tomas Mikael Bäck (2022)

**TOMAS MIKAEL BÄCK** gav ut sina första diktsamlingar redan på 1970-talet och har genom åren format en egen omisskännlig stil. Särskilt de senaste årens utgåvor präglas av korta kärnfulla dikter, inte sällan på en eller två rader i form av små tankar eller utrop. Kan tilläggas att han ofta använder fråge- och utropstecken, vilket ger ett direkt tilltal till läsaren. Ett exempel på det senare är denna tvåradiga: *Denna omöjliga längtan efter / en teceremoni i full längd!* Dikterna är med andra ord som små ögonblicksbilder och ibland längre personliga minnen från Vasa eller Helsingfors, som varierar helheten. Bäck är de små upptäckternas mästare, som även kan gälla till synes oväntade ordkombinationer som *Omöjlig kalender, plagg*. Exemplet är för någon kanske obegripligt men det

bildar både någonting bildligt, något i ord och något högläsbar. Trots den lilla enhet som raden bildar, har den mycket att ge läsaren tycker jag. Ett svar på frågan kan följande dikt vara, som säger mycket om läsning av dikter i allmänhet: *Tusen lösningar / på dikts rebus*.

Naturligtvis finns risken med en ordknapp diktsamling att det kan bli alltför fragmentariskt och lättsmält, men det finns både livsfilosofi och humor mellan raderna. Jag rekommenderar att bekanta sig med Bäck's minimalistiska diktuniversum; man kan om och om igen läsa en kort dikt och märka att den varje gång ger något nytt. Själv fastnar jag för följande, som i sin kontrastriktedom och för författarens typiska underfundighet får avsluta denna text: *Sprakfåle, stenröse*.

# André La Face

I **DETTA NUMMER** av Bibban får vi bekanta oss med **André La Face**, som är vikarierande informationsspecialist på Hankens bibliotek i Helsingfors.

## Hur har du hittat till biblioteksbranschen?

– Det började med att jag lyckades få ett jobb som "kvällsare" på Åbo Akademis bibliotek år 2021. Då blev jag snabbt jätteintresserad av biblioteksbranschen. Då var jag redan studerande på magisternivå, men jag tänkte att jag hinner ännu studera informationsvetenskap. Så då läste jag in 60 studiepoäng på ett år.

André La Face, som studerat etnologi som huvudämne, utexaminerades i november 2022, och sökte flera biblioteksjobb innan han såg Hankens annons som vikarierande informationsspecialist.

– Då tänkte jag att det här är ju drömjobbet.

## Vad är dina arbetsuppgifter?

– De är varierande, men det är främst att hjälpa till med informationssökning, och hjälpa studerande och forskare att hitta källor och referenser. I höst ska jag också få hålla föreläsningar för studerande, och det



lockade mig att söka det här jobbet. Jag ser fram emot att få undervisa.

## Har kurserna i informationsvetenskap gett dig en bra grund för jobbet?

– Absolut! Jag tycker Åbo Akademis kurser i informationsvetenskap är jättebra och mångsidiga. Jag tycker de också har gett grunder för andra sorters arbeten, att förstå organisationer och hur man hanterar resurser. Studierna har varit tvärvetenskapliga.

## Har du alltid vetat att det är högskolebibliotek som gäller för dig eller är du också intresserad av att jobba vid allmänna bibliotek?

– Jag har sökt jobb vid allmänna bibliotek, men jag trivs i den akademiska miljön. Jag tror jag föredrar högskolebibliotek och att jobba med vetenskapligt material.

## Hur ser du på framtiden som bibliotekarie/informatiker? Vilka utmaningar finns? Vad är roligt?

– Jag funderar på hur jag kan stödja studerande, och hur vi ska förhålla oss till AI. Det är ett effektivt verktyg men biblioteken måste hitta på sätt att stödja användningen av det.

– Det som är roligt är att mycket håller på att förändras. Vi måste tackla utmaningar, hitta lösningar och vara kreativa för att människor ska ha tillgång till bra information.

## Läser just nu: *Apelsinfågeln* av Julia Mäkkylä

**Sandra Herrmans**



På Andrés läslista just nu:  
*Apelsinfågeln* av Julia Mäkkylä.

# Expertnätverket för högskolebibliotek ordnar webinarium om AI

**T**ORSDAG 5.10.2023  
klockan 10-11.45 hålls  
höstterminens träff  
inom expertnätverket för  
anställda vid högskolebibliotek i  
Svenskfinland. Temat för webinariet är *AI och högskolebibliotekens verksamhet*.

Vi får höra **Gunilla Widén**, professor i informationsvetenskap vid Åbo Akademi, tala om *AI i undervisningen*. Hon tar upp aktuella frågor gällande AI, ChatGPT inom universitetsutbildningen, utmaningar och möjligheter.

**Lovisa Liljegren**, bibliotekarie vid Karolinska Institutets Universitetsbibliotek, talar om *AI och lärosättesbibliotekens roll*. Vad kan vi som bibliotek tänkas bistå med när det kommer till AI-tekniker? Vi får ta del av erfarenheter från KIB.

**Thommie Burström**, forskardoktor vid Svenska Handelshögskolan) berättar om användningen av ChatGPT i undervisningen vid Hanken och om INCREMENT, ett forskningsprojekt om kunskap om AI- och Deep tech-applikationer i undervisningen.

Webbinariet är öppet för alla intresserade! Anmälningen till webinariet är öppen t.o.m. 3.10. Anmälningsblankett och program på [www.fsbfi.fi](http://www.fsbfi.fi).

Välkommen med!



**FSBF**  
Expertnätverk  
för högskolebibliotek



## Finlands svenska biblioteksörening rf.

Styrelsen 2023  
**Anna-Maria Malm**, ordf.  
Planerare  
Nationella utvecklingstjänster/  
Biblioteken.fi  
Helsingfors stadsbibliotek

**Lisa Ahlvik**  
Specialbibliotekarie  
Pedersöre kommunbibliotek

**Margareta Danielsson**  
Informationsspecialist  
Hankens bibliotek

**Henrica Lillsjö**  
Biblioteksamanuens  
Åbo Akademis bibliotek

**Monica Sandström**  
Biblioteksfunktionär | Egenföretagare  
Nykarleby stadsbibliotek | Bildström

**Sara Söderbacka**  
Bibliotekarie  
Stadsbiblioteket i Kristinestad

**Gun Vestman**  
Informationsspecialist  
Tritonia, Vasa universitet

**Teresa Westmark**  
Bibliotekarie med verksamhetsansvar  
Mariehamns stadsbibliotek

**Anneli Haapaharju**  
Serviceplanerare  
Vasa stadsbibliotek

**Mia Karvonen**  
Bibliotekarie  
Helsingfors stadsbibliotek

**Janne Nyström**  
Informatiker  
Arcada  
*Styrelsen nås på [fsbf@fsbf.fi](mailto:fsbf@fsbf.fi)*

Utanför styrelsen  
**Michelle Mattfolk**  
Verksamhetskoordinator  
[fsbf@fsbf.fi](mailto:fsbf@fsbf.fi)

**Sandra Herrmans**  
Chefredaktör  
[bibban@fsbf.fi](mailto:bibban@fsbf.fi)

Medlemsavgift  
Ordinarie medlemmar 25 €  
Arbetslösa, pensionärer och  
föräldralediga 10 €  
OBS! Studerande: Gratis  
Medlemsavgift 25 € för  
samtliga fr.o.m. 2024

Adressändringar och  
medlemsärenden  
Adressändringar och andra  
medlemsärenden kan med-  
delas per e-post på  
[fsbf@fsbf.fi](mailto:fsbf@fsbf.fi)

# Nya styrelsemedlemmar

## Anneli Haapaharju

**J**AG HETER ANNELI HAAPAHARJU och arbetar som serviceplanerare på Vasa stadsbiblioteket. Det är ett mycket omväxlande arbete, men mest tar jag hand om fortbildningsärenden inom det regionala utvecklingsuppdraget (AKE & ÅKE). Har arbetat med detta över fem år redan.

Jag kom ganska sent in på biblioteksbranschen för jag provade många andra arbeten före och det som jag lärde mig tog jag med mig till mitt nuvarande arbete. Jag har magisterexamen från Vaasan Yliopisto och Åbo Akademi samt yrkeslärarexamen från Jyväskylä AMK. Just nu har jag lite paus från min doktorsavhandling som jag har jobbat med de senaste åren. Den handlar om inlärningssvårigheter och utbrändhet.



Jag har alltid läst böcker och var som barn ofta på biblioteket när jag hade lite extra tid över och kom hem med högar av böcker som jag sedan läste sent till natten och hade

ibland lite problem att stiga upp på morgnarna. Jag har också länge varit intresserad av läsfrämjande för personer som har inlärningssvårigheter och mitt förra yrke handlade mycket om det. Det fick mig att söka mig till olika föreningar här i Österbotten där jag även i dag får ta del av detta och motivera personer som har svårt med läsningen och att hitta till böckernas värld. Jag har fått bekanta mig med många olika knep och hjälpmedel som även uppskattas av dem som inte har inlärningssvårigheter.

Mina största fritidsintressen är teckenspråk och djur. De tar ibland mycket av min fritid, men det tänker jag inte så mycket på för de ger mig ännu mer.

## Janne Nyström

**J**AG HETER JANNE NYSTRÖM och jag jobbar som informatiker på Arcadas bibliotek i Helsingfors. Tidigare jobbade jag länge här och där, före jag relativt sent kom in på biblioteksbanan, först via Helsingfors stadsbibliotek och sedan till min nuvarande post på yrkeshögskolebibliotek. Inom FSBF är jag en nykomling, eftersom jag skrev in mig i föreningen i april 2022.

Biblioteken har alltid varit nära mitt hjärta. Jag har ett stort intresse

för kultur i alla dess former, så det är inte bara för böckerna jag besöker biblioteken, utan jag lånar också gärna filmer, skivor och seriealbum.

För övrigt tycker jag mycket om att röra mig ute i naturen. Jag njuter så väl av kortare promenader i min närnatur, som av veckolånga vandringar i Lapplands vildmarker. En annan kär hobby är bildkonst, vilket jag egentligen började med mera aktivt först under coronatiden. Jag tecknar väldigt



mycket – mest med tusch, men jag provar gärna olika tekniker – och har redan hållit ett par utställningar med mina bilder.

# Mia Karvonen

**JAG HETER MIA KARVONEN** och arbetar som svenskspråkig vuxenbibliotekarie på Helsingfors stads centrumbibliotek Ode. Jag föddes i Haninge, Stockholm och vi flyttade till Pargas när jag var åtta år gammal. Mina fritidsintressen har blivit min yrken. Jag studerade på Solvalla idrottsinstitut och arbetade där på skolans bibliotek under kvällarna. Jag har jobbat som idrottsinstruktör i Finland, Spanien och Karibien vilket har gett mig bra språkfärdigheter och erfarenhet av att jobba med kundbetjäning i olika miljöer. Mina studier inom informationsvetenskap vid öppna universitetet vid Åbo Akademi har gett mig en djupare kunskap om biblioteksbranschen.

Kandidatprogrammet i nordiska språk och litteratur vid Helsingfors universitet möjliggjorde en timanställning på Nordisk kulturkontakt och på deras underbara specialbibliotek. På Ode började jag arbeta i januari 2022. Det är helt fantastiskt att göra bibliotekskort på spanska, rundturer för bibliotekspersonal på engelska, ordna evenemang på svenska och tala robot i källaren. Jag sitter även med i urvals-

gruppen för litteratur på svenska.

De seniorer som lärde känna mig under mina år på Helsingfors stads idrottstjänst besöker mig nu på Ode. Jag har en grupp som heter Balans och lyrik på måndagar kl. 16-17. Först motionerar vi och under avslappningen läser jag högt några dikter på svenska.

Arbetsresorna till Sverige är jag tacksam för. I år får jag äntligen resa till Bokmässan i Göteborg där jag deltar i två seminarier: Det nya bibliote-

ket och Biblioteket i en hållbar stad.

Finlands svenska biblioteksörening är den bästa föreningen för oss biblioteksanställda och studeranden. Vi kan bolla idéer med varandra, prova olika saker och se om det passar på ens eget bibliotek. Jag är helt ny i styrelsen och jag hoppas att vi kan, lära oss av varandra, utveckla våra tjänster, ha det roligt och uppnå en större synlighet. Biblioteken är här för att stanna.



## Besök oss på bokmässan!

Vi från föreningen finns på plats i tidskriftsmontern på Helsingfors bokmessa den 26-29.10. Kom och prata om biblioteksfrågor med oss och dela era tankar och åsikter!



 Finland's svenska  
biblioteksdagar  
11-12.5.2023 Vasa